

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΑΘΗΝΩΝ  
ΣΧΟΛΗ : ΝΟΜΙΚΩΝ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ  
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ  
ΤΜΗΜΑ : ΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Εργασία: **Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : **ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ. ΑΝΔΡΕΑΣ**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : **ΣΙΛΙΓΑΡΔΟΥ ΕΠ. ΑΓΓΕΛΙΚΗ**  
**Α.Μ. :1340200600674**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. [Εισαγωγή](#)
2. [Πως φτάσαμε στην υπογραφή της Συνθήκης και γιατί;](#)
3. [Χρονοδιάγραμμα της Συνθήκης](#)
4. [Η δομή της Συνθήκης](#)
5. [Η Συνθήκη και το περιεχόμενο της](#)
  - 5,1. [Στόχος μία δημοκρατικότερη και διαφανέστερη Ευρώπη](#)
  - 5,2. [Στόχος μία αποτελεσματικότερη Ευρώπη](#)
  - 5,3. [Στόχος μία Ευρώπη των δικαιωμάτων των αξιών, της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και της ασφάλειας](#)
  - 5,4. [Στόχος η παρουσία της Ευρώπης στην παγκόσμια σκηνή και γιατί όχι η κορυφή](#)
  - 5,5. [Στόχος είναι περισσότερη δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια](#)
6. [Συμπέρασμα](#)
7. [Περίληψη](#)
8. [Summary](#)
9. [Βιβλιογραφία](#)

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η **Συνθήκη της Λισαβόνας** η οποία είναι γνωστή και ως *Μεταρρυθμιστική Συνθήκη* είναι μία συνθήκη που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου του 2007 στη σύνοδο κορυφής της Λισαβόνας (από όπου πήρε και το όνομά της). Η επίσημη ονομασία της συνθήκης αυτής είναι "**Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας**" (η τελευταία αυτή θα μετονομασθεί σε Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου θα περιλαμβάνει επίσης μία σειρά πρωτοκόλλων και δηλώσεων). Στην υπογραφή της συνθήκης συμμετείχαν οι πολιτικοί αρχηγοί και οι υπουργοί εξωτερικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συνθήκη αυτή αντικαθιστά το εγκαταλειφθέν Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, τροποποιώντας τις ήδη υπάρχουσες συνθήκες για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

## **ΠΩΣ ΦΤΑΣΑΜΕ ΣΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;**

Προέκυψε ανάγκη για αναθεώρηση του Συνταγματικού Πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά υπό την αναμενόμενη ένταξη των 10 νέων κρατών το έτος 2004, και αυτό το γεγονός αναδείχθηκε σε μια διακήρυξη επισύναψης κατά την υπογραφή της Συνθήκης της Νίκαιας το έτος 2001. Ο δρόμος για την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε ανοίξει ήδη με την συμφωνία στην Νίκαια αφού έγιναν κάποια μεταρρύθμιση εκλογικών διαδικασιών, αλλά όχι κάτι το σημαντικό ώστε η Συνθήκη θεωρήθηκε ότι δεν έφτασε "αρκετά μακριά". Τον Δεκέμβριο του 2001 δέσμευσε την Ευρωπαϊκή Ένωση η ανακήρυξη του Laeken στο να καλυτερεύσει την δημοκρατία, την διαφάνεια και την λειτουργικότητα στο εσωτερικό της και ξεκίνησε μια διαδικασία όπου θα μπορούσε να εφαρμοστεί το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία εφαρμόστηκε, κατά την διάρκεια της Γαλλικής προεδρίας του τότε Προέδρου Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν όπου και του ανατέθηκε η αποστολή να δημιουργήσει το προσχέδιο του Συντάγματος. Το τελικό κείμενο του Συντάγματος αποφασίσθηκε στη σύνοδο κορυφής στις 18 - 19 Ιουνίου του 2004 υπό την προεδρία της Ιρλανδίας. Το Σύνταγμα έπρεπε να επικυρωθεί ομόφωνα από όλα τα κράτη μέλη για να μπορέσει να εφαρμοστεί. Τελικά το Σύνταγμα, παρόλο που υπογράφηκε στις 29 Οκτωβρίου 2004 στη Ρώμη από τις κυβερνήσεις των (ήδη τώρα) 25 κρατών μελών «ναυάγησε», αφού χρειαζόταν ομοφωνία η οποία τελικώς δεν επετεύχθη από όλες τις χώρες μέλη, για να τεθεί σε ισχύ. Η επικύρωση πήρε διαφορετικές μορφές σε κάθε κράτος μέλος, ανάλογα με τις παραδόσεις, συνταγματικές ρυθμίσεις και πολιτικές διαδικασίες της κάθε χώρας. Έτσι το 2005 οι Γάλλοι και Ολλανδοί ψηφοφόροι απέρριψαν το Σύνταγμα σε δημοψήφισμα παρόλο που η πλειοψηφία των Ευρωπαϊκών κρατών είχαν επικυρώσει το Σύνταγμα, κυρίως με βουλευτική επικύρωση εκτός της Ισπανία και το Λουξεμβούργο που το είχαν επικυρώσει με δημοψηφίσματα), έτσι έγινε ξεκάθαρο ότι δεν μπορούσε να εφαρμοστεί. Αυτό οδήγησε σε μια "περίοδο συλλογισμού" και στο πολιτικό τέλος του Συντάγματος. Αυτό το γεγονός ίσως ήταν απαραίτητο για να καταλάβουν τα κράτη μέλη ότι το εγχείρημα αυτό δεν είναι κάτι εύκολο και χρειάζεται αρκετή δουλειά και μεγάλη προετοιμασία για να επιτευχθεί. Όταν το 2007 ανέλαβε την κυλιόμενη προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Γερμανία δήλωσε ότι η "περίοδος συλλογισμού" είχε τελειώσει. Στην 50η επέτειο των Συνθηκών της Ρώμης υιοθετήθηκε από όλα τα κράτη μέλη η Διακήρυξη του Βερολίνου όπου αυτή υπογράμμιζε την πρόθεση όλων των χωρών στο να συμφωνήσουν σε μια νέα Συνθήκη η οποία όμως θα επικυρωθεί η ανάγκη αυτή ήταν επιτακτική.

## ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

Είχε γίνει λοιπόν κατανοητό σε όλους ότι το νέο αυτό εγχείρημα έπρεπε να έχει αποτέλεσμα και να μην «ναυαγήσει» όπως η προηγούμενη προσπάθεια. Με μεγαλύτερη προσοχή τώρα οι Ευρωπαίοι ηγέτες έβαλαν ένα ανεπίσημο χρονοδιάγραμμα για την καινούργια Συνθήκη, στην Διακήρυξη του Βερολίνου το οποίο τελικά τροποποιήθηκε αφού δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία επικύρωσης.

Το χρονοδιάγραμμα ήταν το εξής :

- 21-23 Ιουνίου 2007 Συνάντηση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες
- 23 Ιουλίου 2007 Ξεκίνημα της Διακυβερνητικής Συνέλευσης στην Λισαβόνα και το κείμενο της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης
  - 7-8 Σεπτεμβρίου 2007 Η συνάντηση Υπουργών Εξωτερικών
- 18-19 Οκτωβρίου 2007 Συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισαβόνα και η τελική έγκριση της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης
- 13 Δεκεμβρίου 2007 Η Υπογραφή της Συνθήκης στη Λισαβόνα
- 1 Ιανουαρίου 2009 Η αρχική ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης
- 1 Δεκεμβρίου 2009 Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης

## Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

Η συνθήκη της Λισαβόνας χωρίζεται σε κομμάτια:

- Προοίμιο
- Τροποποιήσεις οι οποίες επιφέρονται στη Συνθήκη για την ΕΕ.
- Τροποποιήσεις οι οποίες επιφέρονται στη Συνθήκη για την Συνθήκη Ίδρυσης της ΕΚ.
  - Άρθρο 1
  - Άρθρο 2
  - Τελικές διατάξεις
  - Άρθρο 3
  - Άρθρο 4
  - Άρθρο 5
  - Άρθρο 6
  - Άρθρο 7
- Πρωτόκολλα.

1. Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως, στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας

- Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας
- Πρωτόκολλο σχετικά με την ευρωζώνη
- Πρωτόκολλο σχετικά με τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία η οποία θεσπίζεται με το άρθρο 28 Α της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών
- Πρωτόκολλο σχετικά με την εσωτερική αγορά και τον ανταγωνισμό
- Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Πολωνία και στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Πρωτόκολλο σχετικά με την άσκηση των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων
- Πρωτόκολλο σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος

- Πρωτόκολλο σχετικά με την απόφαση του Συμβουλίου όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 9 Γ, παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 205, παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ της 1ης Νοεμβρίου 2014 και της 31ης Μαρτίου 2017, αφενός, και από 1ης Απριλίου 2017, αφετέρου
- Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις

## 2. Πρωτόκολλα, τα οποία προσαρτώνται στη Συνθήκη της Λισαβόνας

- Πρωτόκολλο αριθ. 1 για την τροποποίηση των Πρωτοκόλλων, τα οποία προσαρτώνται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και/ή στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας
  - Παράρτημα — Πίνακες αντιστοιχίας που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 για την τροποποίηση των Πρωτοκόλλων, τα οποία προσαρτώνται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και/ή στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας
  - Πρωτόκολλο αριθ. 2 για την τροποποίηση της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας
    - Παράρτημα
    - Πίνακες αντιστοιχίας που αναφέρονται στο αρθ. 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας
    - Τελική πράξη της διακυβερνητικής Διάσκεψης

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας απλώς θα τροποποιήσει τις ήδη υπάρχουσες Συνθήκες (σε αντίθεση με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα το οποίο θα τις αντικαθιστούσε) και για να καταλάβει κάποιος τις αλλαγές που εισηγείται η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη θα πρέπει να προσφύγει στις υπάρχουσες συνθήκες. Έτσι η Συνθήκη "Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας" (Συνθήκη της Ρώμης) θα μετονομασθεί σε "Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης" και τα άρθρα της θα αναριθμηθούν και θα αναδιαταχθούν. Με την υπογραφή της νέας Συνθήκης της ΕΕ, από τους ηγέτες των 27 πλέον χωρών μελών εξέφρασαν απερίφραστα τη βούλησή τους να προετοιμάσουν την Ευρώπη για τις προκλήσεις του 21ου αιώνα.

## Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ

Μετά από πολλές δυσκολίες, μεγάλα κύματα που έπρεπε να ξεπεραστούν και κυρίως από την μεμονωμένη έγκριση που δινόταν από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά και που η έγκριση πήρε διαφορετικές μορφές σε κάθε κράτος μέλος, ανάλογα με τις παραδόσεις, συνταγματικές ρυθμίσεις και πολιτικές διαδικασίες της κάθε χώρας οι 27 συμφωνήσαν σε όλα.

Τελικώς την 1η Δεκεμβρίου 2009 «πήρε σάρκα και οστά» η Συνθήκη της Λισαβόνας και τίθεται σε ισχύ, όπου με αυτόν τον τρόπο παίρνουν τέλος οι πολυετείς διαπραγματεύσεις σχετικά με τα θεσμικά ζητήματα. Τροποποιώντας η Συνθήκη της Λισαβόνας τις συνθήκες ΕΕ και ΕΚ και πιο συγκεκριμένα τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και κυρίως χωρίς να τις υποκαθιστά. Η Συνθήκη αυτή εξοπλίζει την Ένωση με το νομικό πλαίσιο και τα μέσα που της είναι απαραίτητα για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις και να ικανοποιήσει τις προσδοκίες των πολιτών.

### Στόχος μία δημοκρατικότερη και διαφανέστερη Ευρώπη

Η Συνθήκη της Λισαβόνας επιβεβαιώνει τις τρεις αρχές δημοκρατικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη : 1) την Δημοκρατική ισότητα όπου τα ευρωπαϊκά όργανα πρέπει να αντιμετωπίζουν ισότιμα όλους τους πολίτες, 2) την αντιπροσωπευτική δημοκρατία όπου ενισχύεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αυξάνεται η συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων και 3)την συμμετοχική δημοκρατία που δημιουργούνται νέες μορφές διαδραστικής επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και των οργάνων, όπως η πρωτοβουλία των πολιτών. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας διασαφηνίζονται οι σχέσεις μεταξύ των χωρών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με την ενίσχυση του ρόλου και των εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων, θα επιτευχθεί μία δημοκρατικότερη και διαφανέστερη Ευρώπη όπου θα δίνει περισσότερες ευκαιρίες στους πολίτες να εκφράζουν τις απόψεις τους και να ακούγεται η φωνή τους, αλλά και με πιο συγκεκριμένη εικόνα για το ποιος κάνει τι σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα ο ενισχυμένος ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα επιτυγχάνεται με το να εκλέγεται απευθείας από τους πολίτες της ΕΕ, για πέντε έτη με άμεση καθολική ψηφοφορία, με σκοπό να τους εκπροσωπή. Οι εξουσίες του διευρύνθηκαν σταδιακά στο πλαίσιο των διαδοχικών συνθηκών. Η Συνθήκη της Λισαβόνας είναι αυτή που επιβεβαιώνει αυτή την εξέλιξη, ενισχύοντας τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αφού αποκτά νέες και σημαντικές εξουσίες που αφορούν τη νομοθεσία, τον προϋπολογισμό και τις διεθνείς συμφωνίες.

Κατ' αρχάς, στον νομοθετικό τομέα, η διαδικασία συναπόφασης που μετονομάστηκε «συνήθης νομοθετική διαδικασία» επεκτείνεται σε πολλούς νέους τομείς. Αυτό σημαίνει ότι το Κοινοβούλιο αποκτά ουσιαστική νομοθετική εξουσία σε ισότιμη βάση με το Συμβούλιο σε ορισμένους τομείς στους οποίους μέχρι σήμερα δεν συμμετείχε ή είχε απλά συμβουλευτικό ρόλο. Μεταξύ αυτών των τομέων είναι η νόμιμη μετανάστευση, η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις Eurojust, πρόληψη του εγκλήματος,



εναρμόνιση των κανόνων για τον καθορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων, η αστυνομική συνεργασία (Ευρωπόλ), και ορισμένες διατάξεις που αφορούν την κοινή εμπορική πολιτική και την κοινή γεωργική πολιτική. Με τον τρόπο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρεμβαίνει στην κατάρτιση του συνόλου σχεδόν των νομοθετικών πράξεων.

Όσον αφορά τον τομέα δημοσιονομικών, η Συνθήκη της Λισαβόνας υιοθετεί επισήμως την καθιερωμένη πρακτική του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για το οποίο απαιτείται η έγκριση του Κοινοβουλίου. Επίσης, η Συνθήκη προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καθορίζουν από κοινού το σύνολο των δαπανών και καταργεί την προηγούμενη διάκριση μεταξύ των λεγόμενων υποχρεωτικών δαπανών (π.χ. των άμεσων γεωργικών ενισχύσεων) και των μη υποχρεωτικών δαπανών. Η καινοτομία αυτή αποκαθιστά την ισορροπία μεταξύ των δύο οργάνων όσον αφορά τον ρόλο τους στη διαδικασία έγκρισης του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Τέλος, η Συνθήκη της Λισαβόνας προβλέπει ότι απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για όλες τις διεθνείς συμφωνίες σε τομείς που εμπíπτουν στη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Άλλη μια καινοτομία είναι η μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων τα οποία τώρα έχουν περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουν στις εργασίες της ΕΕ, και αυτό επιτυγχάνεται με έναν νέο μηχανισμό που θα διασφαλίζει ότι η Ένωση ενεργεί μόνον στις περιπτώσεις που μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα). Αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με τον ενισχυμένο ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θα προωθήσει τη δημοκρατία αλλά και τη νομιμότητα κατά τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας λοιπόν αναγνωρίζει και ενισχύει τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων, τα οποία θα μπορούν με αυτό τον τρόπο να συμμετέχουν περισσότερο στις εργασίες της Ένωσης, σεβόμενα πάντα τον ρόλο των ευρωπαϊκών οργάνων. Μια νέα διάταξη διασαφηνίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εθνικών κοινοβουλίων στο πλαίσιο της Ένωσης, που αφορά ειδικότερα το δικαίωμα ενημέρωσης, τον έλεγχο της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας, τους μηχανισμούς αξιολόγησης στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και την αναθεώρηση των συνθηκών.

Η καινοτομία όμως της Συνθήκης της Λισαβόνας έγκειται κυρίως στον έλεγχο της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, εκτός από τους τομείς αποκλειστικής της αρμοδιότητας, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον η δράση της κρίνεται αποτελεσματικότερη σε σχέση με την αντίστοιχη δράση που αναλαμβάνεται σε εθνικό επίπεδο. Κάθε εθνικό κοινοβούλιο θα μπορεί στο εξής να εξηγεί τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι μια πρόταση δεν είναι σύμφωνη με αυτή την αρχή. Στην περίπτωση αυτή θα ξεκινά μια διαδικασία που θα ολοκληρώνεται σε δύο φάσεις έτσι εάν ένα τρίτο των εθνικών κοινοβουλίων θεωρεί ότι μια πρόταση δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας, τότε η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει την πρότασή της και να αποφασίσει αν θα τη διατηρήσει, θα την τροποποιήσει ή τελικά θα την αποσύρει. Επίσης αν η πλειοψηφία των εθνικών κοινοβουλίων συμμερίζεται τις ίδιες ανησυχίες και η Επιτροπή αποφασίσει, ωστόσο, να διατηρήσει την πρότασή της, θα κινηθεί μια ειδική διαδικασία. Η Επιτροπή θα πρέπει να διατυπώσει τα επιχειρήματά

της, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα αποφασίσουν κατά πόσον πρέπει να συνεχιστεί η σχετική νομοθετική διαδικασία.

Με το να υπάρχει πλέον ισχυρότερη φωνή των πολιτών τα πράγματα στο εσωτερικό της Ένωσης αλλάζουν προς το καλύτερο. Αυτό θα συμβαίνει κάθε φορά που θα συγκεντρώνονται ένα τουλάχιστον εκατομμύριο υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, και έτσι θα μπορούν να λάβουν την πρωτοβουλία να καλέσουν την Επιτροπή να υποβάλει νέες προτάσεις πολιτικής αυτή η διαδικασία εντάσσεται στην πρωτοβουλία των πολιτών.

Θα υπάρχει επιπλέον μεγαλύτερη διαφάνεια στο Συμβούλιο Υπουργών, αφού τόσο τα εθνικά κοινοβούλια όσο και οι πολίτες θα μπορούν τώρα να ενημερώνονται άμεσα για τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τα μέλη του Συμβουλίου κάθε χώρας μέλους, καθώς όλες οι νομοθετικές συζητήσεις και εργασίες του Συμβουλίου που είναι πλέον ανοικτές στο κοινό.

Χάρη στην ξεκάθαρη κατανομή των αρμοδιοτήτων καθίσταται σαφέστερη η σχέση μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε οι σχέσεις ανάμεσα στην Ένωση και στις χώρες μέλη αλλάζει ριζικά. Η Συνθήκη της Λισαβόνας καθορίζει λοιπόν ποιος είναι αρμόδιος να ενεργεί για κάθε τομέα δραστηριότητας ανάμεσα στην Ένωση και στις χώρες μέλη. Συγκεκριμένα, απαντά στο ερώτημα πολλών πολιτών "ποιος κάνει τι στην Ένωση;" Η Συνθήκη καθιερώνει μια γενική ταξινόμηση των αρμοδιοτήτων σε τρεις κατηγορίες:

- Αποκλειστικές αρμοδιότητες: μόνο η Ένωση δύναται να νομοθετεί στους τομείς της τελωνειακής ένωσης, της κοινής εμπορικής πολιτικής και της πολιτικής ανταγωνισμού.
- Ενέργειες υποστήριξης, συντονισμού ή συμπληρωματικής δράσης: η Ένωση μπορεί απλώς να στηρίζει τις δράσεις των χωρών μελών, για παράδειγμα μέσω χρηματοδοτικών παρεμβάσεων. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και της βιομηχανίας.
- Συντρέχουσες αρμοδιότητες, οι οποίες καλύπτουν τους υπόλοιπους τομείς, όπως το περιβάλλον, τις μεταφορές και την προστασία των καταναλωτών. Η Ένωση και οι χώρες μέλη ασκούν από κοινού νομοθετική εξουσία, υπό την προϋπόθεση της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας.

Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες που περιλαμβάνει η Συνθήκη της Λισαβόνας και η οποία αναγνωρίζεται ρητά για πρώτη φορά είναι η δυνατότητα ενός κράτους μέλους να αποχωρήσει από την Ένωση. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι χώρες που έχουν προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν δικαίωμα να επιλέξουν αν θα παραμείνουν σε αυτήν. Η Συνθήκη της Λισαβόνας εισάγει τη ρήτρα εθελούσιας αποχώρησης, αναγνωρίζοντας έτσι στις χώρες μέλη το δικαίωμα αποχώρησης από την Ένωση.

Τέλος ενισχύεται η συμμετοχική δημοκρατία και έτσι οι Ευρωπαίοι πολίτες διαθέτουν πλέον ένα ευρύ φάσμα μέσων που τους δίνουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται και να συμμετέχουν στην κοινοτική πολιτική διαδικασία. Προστίθεται τώρα η πρωτοβουλία των πολιτών όπου με τη νέα αυτή πρωτοβουλία, εφόσον συγκεντρωθούν τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες, υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση στους τομείς αρμοδιότητας της Ένωσης. Οι

πρακτικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας των πολιτών θα διευκρινιστούν σε νομοθετική πράξη μετά την έναρξη ισχύος της νέας συνθήκης. Η Συνθήκη της Λισαβόνας υπογραμμίζει επίσης τη σημασία των διαβουλεύσεων, καθώς και του διαλόγου με τις διάφορες ενώσεις, την κοινωνία των πολιτών, τους κοινωνικούς εταίρους, τους εκπροσώπους των εκκλησιών και των μη ομολογιακών οργανώσεων.

### **Στόχος μία αποτελεσματικότερη Ευρώπη**

Η σημερινή Ένωση θα έχει πλέον απλουστευμένες μεθόδους εργασίας και κανόνες ψηφοφορίας, επίσης θα έχει βελτιωμένα και σύγχρονα θεσμικά όργανα για μία Ευρωπαϊκή Ένωση 27 κρατών μελών και ακόμη βελτιωμένη ικανότητα παρέμβασης σε τομείς άμεσης προτεραιότητας. Για την καλύτερη λειτουργία της Ένωσης είναι απαραίτητη η αποτελεσματική και αποδοτική λήψη αποφάσεων.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας λοιπόν δεν αλλάζει εκ θεμελίων τη θεσμική δομή της Ένωσης, η οποία εξακολουθεί να στηρίζεται στο τρίπτυχο: Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Επιτροπή.

Εισάγει όμως ορισμένα νέα στοιχεία τα οποία θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα, τη συνοχή και τη διαφάνεια των οργάνων της, και τούτο για να μπορούν τα όργανα αυτά να υπηρετούν καλύτερα τους Ευρωπαίους πολίτες.

Τα όργανα της Ένωσης θα είναι πλέον επτά:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
- το Συμβούλιο
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
- το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπως έχει σημειωθεί παραπάνω θα εκπροσωπεί τους πολίτες των χωρών μελών. Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενισχύει τις νομοθετικές και δημοσιονομικές του αρμοδιότητες, καθώς και τις αρμοδιότητές του σε ό,τι αφορά την έγκριση διεθνών συμφωνιών. Σημαντικό είναι ότι τροποποιεί τη σύνθεσή του δηλαδή ο αριθμός των ευρωβουλευτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 751 και πιο συγκεκριμένα 750 συν ο πρόεδρος, ενώ η κατανομή των εδρών μεταξύ των χωρών μελών γίνεται με βάση την αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, η αρχή αυτή σημαίνει ότι οι ευρωβουλευτές των πολυπληθέστερων χωρών θα εκπροσωπούν μεγαλύτερο αριθμό πολιτών από τους ευρωβουλευτές των χωρών με μικρότερο πληθυσμό. Η Συνθήκη προβλέπει ακόμη ότι κάθε χώρα μέλος δεν θα μπορεί να έχει λιγότερους από 6 και περισσότερους από 96 ευρωβουλευτές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στόχος του είναι να δίνει την αναγκαία πολιτική ώθηση. Γίνεται ένα βασικό θεσμικό όργανο της Ένωσης χωρίς όμως να αποκτά νέες αρμοδιότητες. Η Συνθήκη της Λισαβόνας καθιερώνει τη δημιουργία θέσης - αξιώματος Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που θα ηγείται του Συμβουλίου Υπουργών, σε αντικατάσταση του υπάρχοντος συστήματος της κυλιόμενης προεδρίας και εκλέγεται για θητεία δύομιση

χρόνων έχει ως κύρια αποστολή του, αφενός, να μεριμνά για την κατάλληλη προετοιμασία και συνέχεια των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και, αφετέρου, να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη συναίνεσης. Η θέση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι ασυμβίβαστη με άλλα εθνικά αξιώματα. Το αξίωμα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, εισάγει άμεση σχέση μεταξύ της εκλογής του Προέδρου της Επιτροπής και των αποτελεσμάτων των ευρωεκλογών, όπου προβλέπει νέες ρυθμίσεις για τη μελλοντική σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διατυπώνει σαφέστερους κανόνες ενισχυμένης συνεργασίας καθώς και δημοσιονομικές διατάξεις. Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν επιτυγχάνεται ένα σταθερότερο και απλουστευμένο θεσμικό πλαίσιο.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εκπροσωπεί τις εθνικές κυβερνήσεις. Και ουσιαστικά ο ρόλος του παραμένει ο ίδιος. Το Συμβούλιο συνεχίζει να έχει από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο νομοθετικές και δημοσιονομικές αρμοδιότητες, αλλά και να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) καθώς και στον τομέα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών. Όμως και εδώ υπάρχει μία μικρή αλλά βασική αλλαγή που εισάγει η Συνθήκη της Λισαβόνας και αφορά τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Όπου προβλέπεται ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες οι συνθήκες προβλέπουν άλλη διαδικασία, όπως η ψηφοφορία με ομοφωνία. Ουσιαστικά, το σύστημα ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία επεκτείνεται σε πολλούς νέους τομείς πολιτικής (π.χ. μετανάστευση και πολιτιστικός τομέας). Η ψηφοφορία λοιπόν με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο επεκτείνεται στους νέους τομείς π.χ. πολιτικής ώστε η διαδικασία λήψης αποφάσεων να είναι με αυτόν τον τρόπο ταχύτερη και αποτελεσματικότερη.

Από το 2014 και μετά, η ειδική πλειοψηφία θα βασίζεται στη «διπλή πλειοψηφία» των κρατών μελών και των πληθυσμών, εκπροσωπώντας έτσι τη διπλή νομιμότητα της Ένωσης. Η διπλή πλειοψηφία θα επιτυγχάνεται όταν μία απόφαση θα λαμβάνεται από το 55% των κρατών μελών που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο θα ενισχύσει τόσο τη διαφάνεια όσο και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Ο νέος αυτός τρόπος υπολογισμού θα συμπληρωθεί από έναν μηχανισμό ανάλογο με τον λεγόμενο "συμβιβασμό των Ιωαννίνων", χάρη στον οποίο θα μπορεί ένας μικρός αριθμός χωρών μελών ο οποίος προσεγγίζει τον αριθμό που απαιτείται για τη μειοψηφία αρνησικυρίας/βέτο, ώστε να εκδηλώνει την αντίθεσή του σε μια απόφαση. Στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο θα πρέπει να χρησιμοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει για την εξεύρεση, μέσα σε εύλογη προθεσμία, μιας ικανοποιητικής και για τα δύο μέρη λύσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στόχο θα έχει την προαγωγή του ευρωπαϊκού δημόσιου συμφέροντος. Προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής ενός Επιτρόπου από κάθε κράτος μέλος στο Σώμα της Επιτροπής, ενώ σύμφωνα με τις προηγούμενες συνθήκες ο αριθμός των Επιτρόπων θα έπρεπε να μειωθεί κάτω από τον αριθμό των κρατών μελών.

Άλλη σημαντική καινοτομία που πρέπει να επισημανθεί και εισάγει η Συνθήκη της Λισαβόνας είναι ότι συνδέει άμεσα την επιλογή υποψηφίου για τη θέση του Προέδρου της Επιτροπής με τα αποτελέσματα των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Θα πρέπει να πούμε εδώ ότι ενισχύεται

σημαντικά ο ρόλος του Προέδρου της Επιτροπής αφού ο ίδιος μπορεί να εξαναγκάσει σε παραίτηση μέλος του Σώματος των Επιτρόπων.

Δημιουργείται άλλο ένα όργανο αυτό του Ύπατου Εκπροσώπου της ΕΕ για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας - Αντιπρόεδρος της Επιτροπής. Η θέση αυτή αποτελεί μία από τις σημαντικότερες θεσμικές καινοτομίες της Συνθήκης της Λισαβόνας και με τον τρόπο αυτόν, διασφαλίζεται η συνοχή στις σχέσεις της ΕΕ με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Πρέπει εδώ να τονίσουμε ότι ο Ύπατος Εκπρόσωπος έχει διπλή αρμοδιότητα δηλαδή είναι από τη μία μεριά εντολοδόχος του Συμβουλίου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και από τη ν άλλη πλευρά ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής για τις εξωτερικές σχέσεις. Επιφορτισμένος λοιπόν με την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής, ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου όταν αυτό συνεδριάζει με τη σύνθεση που προβλέπεται για τις εξωτερικές υποθέσεις. Εκπροσωπεί την Ένωση στη διεθνή σκηνή για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και για την βοήθεια του ώστε να ανταπεξέλθει στο σκοπό του επικουρείται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, η οποία απαρτίζεται από υπαλλήλους του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των εθνικών διπλωματικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά τα άλλα όργανα οι διατάξεις των σημερινών συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Ελεγκτικό Συνέδριο παραμένουν χωρίς καμία ουσιαστική αλλαγή. Αντίθετα όσον αφορά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Συνθήκη της Λισαβόνας διευρύνει το πεδίο εφαρμογής, παρεμβάσεων του και κυρίως στον τομέα της συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και της αστυνομικής συνεργασίας, και συγχρόνως εισάγει ορισμένες διαδικαστικές τροποποιήσεις.

Παρόλο που τα εθνικά κοινοβούλια δεν αποτελούν μέρος του επίσημου θεσμικού οικοδομήματος της ΕΕ, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της. Η Συνθήκη αναγνωρίζει και ενισχύει τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων όπως αναφέρθη και ανωτέρω για παράδειγμα, εάν επαρκής αριθμός εθνικών κοινοβουλίων θεωρεί ότι είναι καλύτερο να αναληφθεί μια νομοθετική πρωτοβουλία σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, η Επιτροπή πρέπει είτε να αποσύρει την πρότασή της είτε να εξηγήσει με σαφήνεια για ποιο λόγο δεν θεωρεί ότι η πρωτοβουλία της αντιβαίνει στην αρχή της επικουρικότητας.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως η Συνθήκη της Λισαβόνας δίνει στην ΕΕ περισσότερες δυνατότητες ώστε να δραστηριοποιείται σε διάφορους τομείς μείζονος πολιτικής προτεραιότητας για τη σημερινή Ένωση και τους πολίτες της. Περιλαμβάνει ειδικότερα τους τομείς της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, όπως για παράδειγμα, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ή του εγκλήματος τα οποία είναι και από τα πιο σημαντικά προβλήματα που απασχολούν την Ευρώπη και όχι μόνο, γιατί είναι παγκόσμια φαινόμενα που ταλανίζουν όλο το πλανήτη. Με αυτή τη διαδικασία που εισάγεται θα υπάρξει βελτίωση της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών. Βέβαια πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι σε κάποιο βαθμό αφορά και άλλους τομείς εκτός τους παραπάνω αναφερθέντες, όπως η ενέργεια, η δημόσια υγεία, η πολιτική προστασία, η αλλαγή του κλίματος, οι υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, η έρευνα, το διάστημα, η εδαφική συνοχή, το εμπόριο, η ανθρωπιστική βοήθεια, ο αθλητισμός, ο τουρισμός και η διοικητική συνεργασία.

## Στόχος μία Ευρώπη των δικαιωμάτων, των αξιών, της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και της ασφάλειας

Στην Ένωση του 21<sup>ου</sup> αιώνα είναι απαραίτητη πλέον η προώθηση των δικαιωμάτων και των αξιών, της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και της ασφάλειας. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ελευθερία, δημοκρατία, ισότητα, κράτος δικαίου και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι λίγες από τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ που διατυπώνονται στις πρώτες κιόλας σελίδες της Συνθήκης της Λισαβόνας. Οι αξίες αυτές είναι κοινές σε όλα τα κράτη μέλη και οφείλει να τις σέβεται όποια ευρωπαϊκή χώρα επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης.

Η προαγωγή αυτών των αξιών, αλλά και της ειρήνης και της ευημερίας των πολιτών της, αποτελούν τους βασικούς στόχους της Ένωσης. Οι γενικοί αυτοί στόχοι συμπληρώνονται από μια σειρά ειδικότερων, όπως η προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και προστασίας και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων.

Τρόπος για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η ενσωμάτωση του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων στο ευρωπαϊκό πρωτογενές δίκαιο, η δημιουργία νέων μηχανισμών αλληλεγγύης και η διασφάλιση καλύτερης προστασίας για τους Ευρωπαίους πολίτες.

Αξίζει να πούμε ότι τα κεκτημένα δικαιώματα των πολιτών και ο Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων διατηρούνται με την υπογραφή της Συνθήκης της Λισαβόνας αλλά παράλληλα με αυτά καθιερώνονται και ορισμένα νέα. Πιο συγκεκριμένα, η Συνθήκη εγγυάται τις ελευθερίες και τις αρχές που καθορίζονται στο Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων και επίσης καθιστά νομικά δεσμευτικές τις διατάξεις του εν λόγω Χάρτη σχετικά με τα αστικά, τα πολιτικά, τα οικονομικά και τα κοινωνικά δικαιώματα. Επιπλέον, η Συνθήκη της Λισαβόνας εγγυάται την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και έτσι διασφαλίζει για την ΕΕ μια σειρά αστικών, πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, τα οποία είναι νομικώς δεσμευτικά όχι μόνο για τα όργανα της Ένωσης, αλλά και για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ. Ο Χάρτης αυτός συγκεντρώνει όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα σε έξι βασικά κεφάλαια :

- 1<sup>ο</sup> αξιοπρέπεια
- 2<sup>ο</sup> ελευθερία
- 3<sup>ο</sup> ισότητα
- 4<sup>ο</sup> αλληλεγγύη
- 5<sup>ο</sup> ιθαγένεια
- 6<sup>ο</sup> δικαιοσύνη.

Επιπλέον θεσπίζει πρόσθετα δικαιώματα που δεν περιέχονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως η προστασία προσωπικών δεδομένων, οι αρχές βιοηθικής και το δικαίωμα χρηστής διαχείρισης όπως και σημαντικά μέτρα για την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής καταγωγής και χρώματος. Κάνει αναφορά στα κοινωνικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις, π.χ. δικαιώματα των εργαζομένων όσον αφορά την ενημέρωση, τη διαπραγμάτευση και την ανάληψη συλλογικής δράσης και στο δικαίωμα απεργίας.

Ειδικότερα καθορίζει η Συνθήκη της Λισαβόνας λεπτομερώς και στηρίζει τις αξίες και τους στόχους της Ένωσης, που χρησιμεύουν ως σημείο

αναφοράς για τους Ευρωπαίους πολίτες και καταδεικνύουν τι έχει να προσφέρει η Ευρώπη στους εταίρους της παγκοσμίως. Εμφανίζονται λοιπόν εδώ οι δημοκρατικές της αξίες.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ακόμα διατηρεί αλλά και ενισχύει τις «τέσσερις ελευθερίες» καθώς και την πολιτική, οικονομική και κοινωνική ελευθερία των Ευρωπαίων πολιτών.

Πρωθεί η Συνθήκη της Λισαβόνας την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, οπότε η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού με ανεπτυγμένο πλέον το πνεύμα της αλληλεγγύης και για παράδειγμα αν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική καταστροφή ή κάτι άλλο τότε θα αντιμετωπισθεί από κοινού.

Τέλος ένα από τα πιο σημαντικά σημεία που έχει δοθεί έμφαση στη Συνθήκη είναι η ενισχυμένη ασφάλεια για όλους τους πολίτες της Ένωσης. Οπότε για το σκοπό αυτό η Ένωση αποκτά μία διευρυμένη αρμοδιότητα για να ενεργεί σε αρκετούς τομείς και κυρίως στους τομείς της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, ώστε να αυξάνει άμεσα την ικανότητά της για καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας κυρίως αλλά όχι μόνο. Έτσι όταν απειλείται η ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών η Ένωση θα μπορεί ευκολότερα να αντιμετωπίζει το πρόβλημα που θα προκύπτει με τις νέες αυτές διατάξεις για την πολιτική προστασία, την ανθρωπιστική βοήθεια και τη δημόσια υγεία.

### **Στόχος η παρουσία της Ευρώπης στην παγκόσμια σκηνή και γιατί όχι η κορυφή**

Με την παρούσα Συνθήκη επιδιώκεται να καθιερωθεί η Ένωση στην παγκόσμια σκηνή και μάλιστα σε καίρια θέση ώστε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στα παγκόσμια γεγονότα και αυτό θα επιτευχθεί με τη συνένωση των μέσων εξωτερικής πολιτικής της Ευρώπης, τόσο στο στάδιο της χάραξης όσο και της υιοθέτησης νέων πολιτικών.

Με αυτό τον τρόπο η Ένωση αποκτά ισχυρή φωνή που θα γίνεται αισθητή από τους εταίρους της παγκοσμίως. Πρωθώντας τις αξίες και τα συμφέροντά της σε ολόκληρο τον κόσμο, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταφέρει να γίνει ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος παγκοσμίως και ο σημαντικότερος χορηγός βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Επίσης, αξιοποιεί στο μέγιστο βαθμό τις οικονομικές, ανθρωπιστικές, πολιτικές και διπλωματικές δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να προωθηθούν τα συμφέροντα και οι αξίες της σε παγκόσμια κλίμακα, ενώ παράλληλα να διασφαλίζονται και τα ιδιαίτερα συμφέροντα των κρατών μελών στον τομέα των εξωτερικών υποθέσεων. Θα δημιουργηθεί λοιπόν μία ισχυρή και ενιαία νομική προσωπικότητα της Ένωσης η οποία θα ενισχύσει τη διαπραγματευτική της δύναμη και, παράλληλα, θα την καταστήσει αποτελεσματικότερη στη διεθνή σκηνή και πιο αναγνωρίσιμο εταίρο για τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς.

Η Ευρώπη πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της ως διεθνούς παράγοντα για τη διατήρηση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της ευημερίας. Σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, προκλήσεις όπως η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η αλλαγή του κλίματος, η αιφνόρος ανάπτυξη, η οικονομική ανταγωνιστικότητα και η τρομοκρατία δεν μπορούν να

αντιμετωπιστούν από κάθε χώρα ξεχωριστά, αλλά απαιτούν μια απάντηση που μόνο η ΕΕ στο σύνολό της μπορεί να δώσει.

Για την γρηγορότερη και ευκολότερη επιτυχία των παραπάνω η Συνθήκη της Λισαβόνας εισάγει δύο σημαντικές θεσμικές καινοτομίες που έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στην εξωτερική δράση της Ένωσης :

- τον διορισμό "μόνιμου" Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για περίοδο δυόμισι ετών, με δυνατότητα ανανέωσης
- τον διορισμό του νέου Υπατου Εκπροσώπου για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας και Αντιπροέδρου της Επιτροπής.

Άλλη μία καινοτομία της Συνθήκης της Λισαβόνας είναι ότι δημιουργείται αυτή η θέση για έναν νέο Υπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας. Στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο ονομαζόταν Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και ο οποίος θα είναι και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, και έτσι θα ενισχύσει τον αντίκτυπο, τη συνοχή και την προβολή της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Θα δημιουργηθεί επίσης μία νέα ευρωπαϊκή υπηρεσία εξωτερικής δράσης η οποία θα στηρίζει τον Υπατο Εκπρόσωπο στο δύσκολο έργο του και η οποία θα στηρίζεται στο δυναμικό τόσο των οργάνων της ΕΕ όσο και των κρατών μελών.

Πρόκειται λοιπόν για δύο θεσμικά αξιώματα τα οποία θα διασφαλίσουν τη συνοχή της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Έτσι δίνει στην ΕΕ τη δυνατότητα να δραστηριοποιείται αποτελεσματικότερα και με μεγαλύτερη συνέπεια σε παγκόσμιο επίπεδο. Με τη διασύνδεση των διαφόρων αξόνων της εξωτερικής πολιτικής, όπως είναι η διπλωματία, η ασφάλεια, το εμπόριο, η ανάπτυξη, η ανθρωπιστική βοήθεια και οι διεθνείς διαπραγματεύσεις, η ΕΕ θα μπορεί να διατυπώνει σαφέστερα τις απόψεις της στις σχέσεις της με τις χώρες εταίρους και τους διεθνείς οργανισμούς.

Η Συνθήκη αποδίδει στην Ένωση μία ενιαία νομική προσωπικότητα, γεγονός που της επιτρέπει να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες και να γίνεται μέλος διεθνών οργανισμών. Συνεπώς, η ΕΕ μπορεί να μιλά και να αναλαμβάνει δράση ως μία ενιαία οντότητα.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας τονίζει ιδιαίτερα τις αρχές που αποτελούν τη βάση της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης : δημοκρατία, κράτος δικαίου, ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες, σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ισότητα και αλληλεγγύη.

Σημαντικό είναι το ότι θεσπίζει δε για πρώτη φορά μια συγκεκριμένη νομική βάση για την ανθρωπιστική βοήθεια και προβλέπει τη δυνατότητα να συγκροτηθεί ένα Ευρωπαϊκό Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας.

Στο πλαίσιο του καθορισμού του ρόλου της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή, η Συνθήκη της Λισαβόνας κάνει επίσης αναφορά στην κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, την οποία θεωρεί αναπόσπαστο τμήμα της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας. Η Συνθήκη περιλαμβάνει "ρήτρα αλληλεγγύης", σύμφωνα με την οποία η Ένωση και οι χώρες μέλη οφείλουν να ενεργούν από κοινού, όταν μια χώρα για παράδειγμα γίνεται στόχος τρομοκρατικής επίθεσης.



## **Στόχος είναι περισσότερη δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια**

Ύψιστη προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η δημιουργία ενός χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Η Συνθήκη της Λισαβόνας επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τους ισχύοντες κανόνες που διέπουν την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη σε επίπεδο ΕΕ. Για τον λόγο αυτόν, αναμένεται η ανάληψη από την Ένωση μιας πιο ολοκληρωμένης, νόμιμης, αποτελεσματικής, διαφανούς και δημοκρατικής δράσης στο συγκεκριμένο τομέα.

Πριν τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, οι αποφάσεις για σημαντικά θέματα στον τομέα αυτόν απαιτούσαν ομοφωνία από το Συμβούλιο, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είχαν περιορισμένο μόνο ρόλο.

Συμβάλλει στην ενίσχυση της δημοκρατίας και της διαφάνειας, δεδομένου ότι θεσπίζεται μια σειρά ενιαίων νομοθετικών πράξεων που ενισχύουν τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως «συννομοθέτη» μία διαδικασία συναπόφασης και επεκτείνουν την αρχή της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο.

Με την κατάργηση των ξεχωριστών τομέων πολιτικής, η δράση της ΕΕ διευκολύνεται, όπου οι τομείς αυτοί είναι γνωστοί ως πυλώνες και οι οποίοι αποτελούν βασικά στοιχεία της σημερινής θεσμικής δομής όσον αφορά την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Πρέπει να τονιστεί εδώ πως εξακολουθεί να υπάρχει δυνατότητα ανάληψης νομοθετικών πρωτοβουλιών, με βάση πρωτοβουλίες των κρατών μελών τουλάχιστον ενός τετάρτου των κρατών μελών, στον τομέα της επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, ποινικής δικαιοσύνης και διοικητικής συνεργασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραμένει ως θεματοφύλακας των Συνθηκών και, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, θα διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή των αποφάσεων, όπως επίσης το Δικαστήριο αποκτά επίσης ενισχυμένες αρμοδιότητες όσον αφορά τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του Χάρτη.

Αλλαγή υπάρχει όσον αφορά τα εθνικά κοινοβούλια τα οποία αναλαμβάνουν έναν πιο ενεργό ρόλο όσον αφορά την εξέταση και διατύπωση γνώμης σε θέματα δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας.

Όλα αυτά τα μέτρα συμβάλλουν στη δημιουργία μιας πιο ολοκληρωμένης, νόμιμης, αποτελεσματικής, διαφανούς και δημοκρατικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων στον κοινό χώρο της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας, εξαλείφοντας τους παράγοντες που παρεμποδίζουν συνεχώς την έγκριση των προτάσεων εξαιτίας του κανόνα της ομοφωνίας που μέχρι πρότινος ήταν σημαντικότερο εμπόδιο για την ΕΕ.

Τρία κράτη μέλη θεώρησαν αναγκαίο να διαπραγματευτούν ή να επεκτείνουν τις ειδικές ρυθμίσεις για συγκεκριμένους τομείς του χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας με στόχο τη διατήρηση συγκεκριμένων εθνικών ρυθμίσεων.

Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Πολωνία έχουν αγωνιστεί για τη συμπερίληψη ενός πρωτοκόλλου για την αποφυγή της πλήρους εφαρμογής του "Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις χώρες τους, παρόλο που θα εξακολουθεί να δεσμεύει τα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα και να εφαρμόζεται στο έδαφος του νόμου της ΕΕ πιο συγκεκριμένα στο Άρθρο 1 γράφει :

«1. Ο Χάρτης δεν διευρύνει την ευχέρεια του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή οποιουδήποτε δικαστηρίου της Πολωνίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου, να κρίνει ότι οι νόμοι, οι κανονισμοί ή οι διοικητικές διατάξεις, πρακτικές ή δράση της Πολωνίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου δεν συνάδουν με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ελευθερίες και αρχές που επιβεβαιώνει.

2. Ειδικότερα, και προς αποφυγή πάσης αμφιβολίας, ουδέν στον Τίτλο IV του Χάρτη παράγει αγώγιμα δικαιώματα τα οποία εφαρμόζονται στην Πολωνία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο, εκτός εάν η Πολωνία ή το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπουν τέτοια δικαιώματα στην εθνική τους νομοθεσία».

Στο άρθρο 2 γράφεται επίσης :

«Όταν μια διάταξη του Χάρτη αναφέρεται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, εφαρμόζεται στην Πολωνία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο μόνον στο βαθμό που τα δικαιώματα ή οι αρχές που περιέχει αναγνωρίζονται στη νομοθεσία ή τις πρακτικές της Πολωνίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου».

Βέβαια πρέπει εδώ να πούμε ότι ο πρωθυπουργός της Πολωνίας έχει δηλώσει ότι ίσως να εντάξει η χώρα αυτόν τον χάρτη σταδιακά.

Και τέλος η τρίτη χώρα η Τσεχία θα λάβει κάποιες εξαιρέσεις σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έπειτα από απαίτηση του προέδρου Κλάους. Το σχετικό πρωτόκολλο θα προσαρτηθεί στη Συνθήκη σε επόμενη απόφαση.

## **Στόχος μία καλύτερη ζωή μέσα στον Ευρωπαϊκό χώρο**

Η Συνθήκη της Λισαβόνας στόχο έχει να βελτιώσει τη ζωή μέσα στον Ευρωπαϊκό χώρο και να κάνει τη ζωή των Ευρωπαίων πολιτών καλύτερη σε όλους τους τομείς. Έτσι βλέπουμε σ' αυτή τη Συνθήκη να περιλαμβάνονται δραστηριότητες που μέχρι τώρα δεν είχε ασχοληθεί καθόλου η Ευρώπη ή είχε ασχοληθεί αλλά ελάχιστα και καθόλου συστηματικά. Δίνεται μεγάλη σημασία στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής, στην οικοδόμηση φιλόδοξης διαστημικής βάσης και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού αυτά είναι μερικά μόνο παραδείγματα για το τι μπορεί να κάνει τώρα η ΕΕ χάρη στη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Ποικίλες πλέον οι δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες επηρεάζουν την καθημερινή ζωή όλων των Ευρωπαίων πολιτών ανεξαιρέτως. Η Συνθήκη θα βοηθήσει την Ευρώπη να συνεχίσει την επιτυχημένη πορεία της σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον όπου κυριαρχεί ο αυξημένος ανταγωνισμός και οι δημογραφικές αλλαγές. Πρέπει όμως να γίνει με μεγάλη προσοχή γιατί οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη σήμερα είναι πολλές και ποικίλες.

Τα οφέλη θα είναι εμφανή όχι μόνο για την ανάπτυξη και τον ανταγωνισμό, αλλά και για πολλές πτυχές της κοινωνικής προστασίας. Όλες οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και με γνώμονα τους την απασχόληση, τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Μερικότεροι στόχοι που απασχόλησαν τη Συνθήκη εξίσου όμως σημαντικοί είναι και οι εξής :Αλλαγή του κλίματος και το περιβάλλον, Ενέργεια, Πολιτική προστασία, Δημόσια υγεία, Δημόσιες υπηρεσίες κτλ.

Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος είναι ένας τομέας που έδωσε μεγάλη σημασία η Συνθήκη της Λισαβόνας γιατί η αλλαγή του

κλίματος είναι μία από τις σοβαρότερες απειλές που αντιμετωπίζουμε σήμερα όχι μόνο για την Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως, με επιπτώσεις τόσο στην κοινωνική και οικονομική μας ζωή αλλά και για την υγεία μας και γενικότερα για το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Η καταπολέμησή της σε διεθνές επίπεδο, από κοινού με την αειφόρο ανάπτυξη, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ. Αν και η συνεχής ανάπτυξη και η περιβαλλοντική προστασία προβλέπονται στις ισχύουσες συνθήκες, η Συνθήκη της Λισαβόνας αποσαφηνίζει καλύτερα τους στόχους αυτούς, ενισχύοντας έτσι τη δράση της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

Όσον αφορά την ενέργεια και τον ενεργειακό εφοδιασμό η Συνθήκη δίνει σημασία και σ' αυτούς τους τομείς γιατί είναι σημαντικοί για την Ευρώπη και συνδυάζονται και με τον παραπάνω στόχο της αλλαγή του κλίματος και γενικότερα του περιβάλλοντος. Είναι λοιπόν καθοριστικής σημασίας για όλους μας. Πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες και «φιλοξενούμενοι» στον Ευρωπαϊκό χώρο έχουν υποστεί τις οδυνηρές συνέπειες της αύξησης των ενεργειακών τιμών τα δύο τελευταία χρόνια. Η Συνθήκη της Λισαβόνας συμβάλλει στη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης, προωθώντας τη χρήση βιώσιμων και ανταγωνιστικών πόρων. Η Συνθήκη της Λισαβόνας περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για την ενέργεια, στο οποίο καθορίζονται οι βασικοί τομείς αρμοδιότητας και οι στόχοι της ενεργειακής πολιτικής. Οι στόχοι αυτοί ειδικότερα είναι η λειτουργία των ενεργειακών αγορών, η ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων, η ασφάλεια εφοδιασμού, η ενεργειακή απόδοση και η εξοικονόμηση ενέργειας. Καθιερώνεται η αρχή της αμοιβαιότητας (για πρώτη φορά), σύμφωνα με την οποία, όταν μια χώρα αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ενεργειακού εφοδιασμού, μπορεί να καταφύγει στη βοήθεια άλλων χωρών μελών της Ευρώπης.

Τομέας ο οποίος έχει ιδιαίτερη σημασία για τους πολίτες κυρίως είναι αυτός της δημόσιας υγείας όπου και προωθούνται ιδιαίτερες πολιτικές γι' αυτόν. Προβλέπει μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία της δημόσιας υγείας, αλλά και ευρύτερα γύρω από τον τομέα αυτό όπως είναι τα μέτρα για την καταπολέμηση του καπνίσματος και του αλκοολισμού. Φροντίζει για την προστασία των ασθενών της με τα καλύτερα φάρμακα τα ενδεδειγμένα και με καινούργια ιατροτεχνολογικά προϊόντα. Τέλος, η Συνθήκη δημιουργεί ένα ενιαίο τρόπο ώστε να βοηθά τα κράτη μέλη να παρακολουθούν το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης σε περίπτωση σοβαρών διασυννοριακών απειλών, όπως για παράδειγμα η επίκαιρη γρίπη των χοίρων κτλ. Ωστε σε περίπτωση ανάγκης η πανδημία καλύτερα τα κράτη μέλη να μπορούν να κινητοποιούν όλους τους διαθέσιμους πόρους με συντονισμένο και αποτελεσματικό τρόπο.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας αναφέρεται στη πρόληψη φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών στον Ευρωπαϊκό χώρο και στην προστασία από αυτές. Μια νέα νομική βάση ενισχύει τις δράσεις των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα και συμβάλλει στην προώθηση της επιχειρησιακής συνεργασίας. Καθώς τα πρώτα καταστροφικά σημάδια της αλλαγής του κλίματος είναι πλέον ορατά στην Ευρώπη - πλημμύρες, πυρκαγιές - η συνεργασία ανάμεσα στα κράτη μέλη είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία. Βλέπουμε λοιπόν πως και αυτός ο τομέας συνδέεται με αυτόν της κλιματικής αλλαγής.

Άλλη μία αλλαγή που αφορά δημόσιο τομέα, είναι αυτή που αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες. Η Συνθήκη της Λισαβόνας βλέπει ότι ο τομέας αυτός

παίζει ρόλο καθοριστικό για την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή των κρατών μελών οπότε και τον τονίζει και κυρίως στα σημεία των μεταφορών, της σχολικής εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης όπου και αποτελούν βασικές υπηρεσίες. Σε ειδικό πρωτόκολλο το οποίο έχει προσαρτηθεί στη Συνθήκη, καθορίζονται τα βασικά μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών κοινής ωφελείας.

Εκτός από τα παραπάνω η Συνθήκη δείχνει ενδιαφέρον και για την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή της Ένωσης όπου με βάση τη συνθήκη αυτή εδραιώνει τις παραπάνω αρχές. Έτσι για πρώτη φορά, η αρχή της εδαφικής συνοχής συγκαταλέγεται στους στόχους της ΕΕ. Επιπλέον με τη Συνθήκη της Λισαβόνας ενισχύεται ο ρόλος των περιφερειών. Παράλληλα με τα παραπάνω δίνεται και ένας νέος ορισμός για την αρχή της επικουρικότητας και βάσει αυτού η ΕΕ παρεμβαίνει μόνο στις περιπτώσεις που μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα σε επίπεδο ΕΕ σε σχέση με το εθνικό επίπεδο.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας επεμβαίνει και σε ένα ακόμη ευαίσθητο τομέα αυτόν της οικονομίας με στόχο να βελτιώσει τη λειτουργία της ευρωζώνης που απαρτίζεται από τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα το γνωστό σε όλους «Ευρώ». Η Επιτροπή αναλαμβάνει το ρόλο να επιβλέπει και να προειδοποιεί άμεσα τα κράτη μέλη όταν, εξαιτίας της χαλαρής δημοσιονομικής πειθαρχίας που έχουν, κινδυνεύει να διαταραχθεί η ομαλή λειτουργία της ευρωζώνης.

Στον ευρύτερο τομέα της οικονομίας θα μπορούσαμε να εντάξουμε και την εμπορική πολιτική την οποία και αυτήν συμπεριέλαβε ξεχωριστά (από την οικονομία) η Συνθήκη της Λισαβόνας για να πετύχει μεγαλύτερη ανάπτυξη στον Ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα αυτό και για να το επιτύχει κάνει το εμπόριο να είναι δίκαιο και ελεύθερο. Η Συνθήκη διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής εμπορικής πολιτικής ώστε να περιλαμβάνει και τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Επίσης τα της πνευματικής ιδιοκτησίας, τα εμπορικά σήματα, τα σχέδια, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα δικαιώματα δημιουργού αποτελούν την κινητήρια δύναμη της καινοτομίας, της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας. Ενιαία προστασία σε όλη την Ένωση επιδιώκεται τελικά.

Σχετικώς με τους παραπάνω τομείς είναι και αυτός του τουρισμού όπου η Συνθήκη της Λισαβόνας δημιουργεί μια νέα νομική βάση αφιερωμένη αποκλειστικά στον τουρισμό, η οποία αναμένεται να αναδείξει την ΕΕ σε δημοφιλέστερο τουριστικό προορισμό στον κόσμο άλλος ένας τομέας όπου θέλει να καθιερωθεί παγκοσμίως.

Σημαντικός τομέας είναι και αυτός του αθλητισμού ώστε η Συνθήκη δε θα μπορούσε ποτέ να τον αφήσει έξω από αυτήν και έτσι προετοιμάζει το έδαφος για την ανάπτυξη μιας νέας πραγματικά ευρωπαϊκής διάστασης του αθλητισμού. Με τις νέες διατάξεις που περιέχει η Συνθήκη, η ΕΕ μπορεί να στηρίζει, να συντονίζει και να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, προωθώντας την ουδετερότητα και τη διαφάνεια των αθλητικών αγώνων, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των αθλητικών οργανώσεων στο εσωτερικό της. Η Συνθήκη προστατεύει επίσης τη σωματική και ηθική ακεραιότητα των αθλητών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή τους νέους αθλητές που είναι και το μέλλον της Ευρώπης όχι μόνο στον τομέα του αθλητισμού αλλά σε όλους.

Στόχος της Συνθήκης είναι και η επιτυχία στον τομέα της έρευνα που απασχολεί όλες στις ανεπτυγμένες χώρες. Έτσι η Συνθήκη της Λισαβόνας

επιδιώκει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας, όπου εκεί θα επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία ερευνητών, επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογίας ώστε να μπορεί να παραμείνει μέσα στο «παιχνίδι» της έρευνας η ΕΕ σε σχέση με την παγκόσμια ανάπτυξη στον τομέα αυτό. Επίσης θέλει να διαδραματίσει σπουδαίο ρόλο η ΕΕ και στην εφαρμογή διαστημικών προγραμμάτων όπου η Συνθήκη προβλέπει νέα νομική βάση για μια συνεκτική διαστημική πολιτική, αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να παραβλέπει τα οικονομικά και στρατηγικά οφέλη της διαστημικής πολιτικής.

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειαζόταν εκσυγχρονισμό και μεταρρυθμίσεις για να μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της. Αυτή τη στιγμή αριθμεί 27 μέλη αλλά λειτουργούσε με παλιούς κανόνες που είχαν θεσπιστεί για 15. Τα τελευταία δέκα χρόνια, η ΕΕ αναζητεί τρόπους για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των μέσων που διαθέτει καθώς και για την ενίσχυση της ικανότητας παρέμβασής της. Ο μόνος τρόπος για να πετύχει και σύντομα μάλιστα γιατί είναι επιτακτική ανάγκη είναι η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Επιπλέον, οι χώρες της ΕΕ καλούνται ολοένα και περισσότερο να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση σπουδαίων ζητημάτων που μας αφορούν όλους, όπως η αλλαγή του κλίματος, η ενεργειακή επάρκεια και η διεθνής τρομοκρατία. Επίσης ο αριθμός των μελών της ΕΕ έχει αυξηθεί και η ίδια έχει αναλάβει νέες ευθύνες που δεν είχε παλαιότερα, φυσικό λοιπόν είναι ότι θα πρέπει να αναπροσαρμόσει τον τρόπο λειτουργίας της. Οι απαραίτητες βελτιώσεις που επιφέρει η Συνθήκη θα δώσουν στην ΕΕ τα μέσα και τις λύσεις που χρειάζεται για να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις στο σημερινό κόσμο.

Η Συνθήκη δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει τρεις επιτακτικές ανάγκες: μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη λήψη των αποφάσεων, πιο δημοκρατικές διαδικασίες χάρη στην αναβάθμιση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων και μεγαλύτερη συνοχή των εξωτερικών δράσεων. Αν επιτύχει τους στόχους αυτούς, η ΕΕ θα είναι σε θέση να προωθεί καλύτερα τα συμφέροντα των πολιτών της σε καθημερινή βάση.

Τα παραπάνω επιτυγχάνονται με τις θεσμικές αλλαγές που περιέχει και οι σπουδαιότερες από αυτές είναι :

- ❖ η δυνατότητα διατήρησης ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος
- ❖ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν θα αριθμεί περισσότερα από 751 μέλη
- ❖ ο αριθμός των εθνικών αντιπροσώπων για κάθε χώρα έχει οριστεί από 6 τουλάχιστον έως και 96 για κάθε κράτος μέλος
- ❖ δημιουργείται νέα μόνιμη θέση, η θέση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
- ❖ ο/η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για μια περίοδο δύομισι ετών και με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η συνέχεια και ενισχύεται η σταθερότητα της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
- ❖ δημιουργείται επίσης η θέση του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας ενώ παράλληλα ο Υπάτος Εκπρόσωπος είναι ταυτόχρονα και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, ενώ προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων και με τον τρόπο αυτό η ΕΕ παρουσιάζει μεγαλύτερη συνοχή στην εξωτερική της δράση και συγχρόνως αποκτά ένα συγκεκριμένο και διακριτό πρόσωπο στη διεθνή σκηνή.

Με όλες τις παραπάνω καινοτομίες που εισήγαγε η Συνθήκη της Λισαβόνας πιστεύω ότι θα επιτευχθούν οι στόχοι που έβαλε για μία καλύτερη Ευρώπη, για μία Ενωμένη Ευρώπη, για μία Ευρώπη όχι πολλών ταχυτήτων

αλλά για μια η οποία και θα την κάνει ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο που δεν θα έχει να ζηλέψει σε τίποτα καμία άλλη υπερδύναμη.

Επίσης με βάση την Συνθήκη της Λισαβόνας πετυχαίνει κάτι πολύ σημαντικό το οποίο δεν υπάρχει εύκολα στις μέρες μας, προσπαθεί λοιπόν να κάνει την Ευρώπη αλλά κυρίως τα κράτη μέλη της πιο «ανθρώπινη» με την έννοια ότι βρίσκεται πλέον πολύ πιο κοντά στον Ευρωπαίο πολίτη από ότι πριν και όχι μόνο. Η Συνθήκη αυτή έχει δώσει πολύ βάρος στον πολίτη και στην καλύτερη του διαβίωση στο εσωτερικό της Ευρώπης.

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις 13 Δεκεμβρίου 2007 υπογράφηκε η Συνθήκη της Λισαβόνας, με την οποία μεταρρυθμίζεται η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τελικά στις 1 Δεκεμβρίου 2009 τίθεται σε ισχύ. Οι μεταρρυθμίσεις κρίθηκαν αναγκαίες διότι η Ευρώπη των 27 δεν μπορεί να λειτουργεί με κανόνες που θεσπίστηκαν για την Ευρώπη των 15. Η Συνθήκη θα επιφέρει σημαντικότερες αλλαγές ώστε να έχουμε μία δημοκρατικότερη και διαφανέστερη Ευρώπη, αποτελεσματικότερη, μία Ευρώπη των δικαιωμάτων και των αξιών, της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και της ασφάλειας και τέλος μία Ευρώπη που θα έχει σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια σκηνή.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας αποτελεί τη σοβαρότερη μεταρρυθμιστική προσπάθεια έπειτα από την απόρριψη του Ευρωσυντάγματος από τους Ευρωπαϊκούς Λαούς. Οι αλλαγές που επιφέρει είναι καταλυτικές, πολύ σημαντικές και καινοτόμες και αξίζει να τις πληροφορηθούν όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες.



## SUMMARY

The Treaty of Lisbon was signed in December 13<sup>th</sup> 2007, with which the Treaty of European Union is reformed as well as the Treaty of European Community Foundation and finally is put in force in December 1<sup>st</sup> 2009. Reformations were necessary due to the fact that Europe, in the form of 27 countries, isn't functional with rules that were established for Europe, in the form of 15 countries. The Treaty will inflict severe changes, in order to have a more democratic and solid Europe, more efficient, Europe known for its rights and values, for its freedom, solidarity and security and last but not least, Europe as an important part of the whole world.

The Treaty of Lisbon is part of the most severe reformatory attempt after the rejection of Euro Constitution by the European countries. Changes inflicted are catalytic, very important, and innovative and are worth to be known by all European citizens.

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Συνθήκη της Λισαβόνας [http://europa.eu/lisbon\\_treaty/index\\_el.htm](http://europa.eu/lisbon_treaty/index_el.htm)
2. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης  
[http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressdata/el/ec/97689.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/el/ec/97689.pdf)
3. Ηλεκτρονικός τύπος «Η Ευρώπη «εν κινήσει» με συμφωνία για νέα Μεταρρυθμιστική Συνθήκη »  
<http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=811832&lngDtrlID=245>
4. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης  
<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:EL:HTML>
5. Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος, ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ. Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου Τόμος Α, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2004
6. Εφημερίδα Καθημερινή [http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/\\_w\\_articles\\_kathextra\\_19\\_15/12/2007\\_215618](http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathextra_19_15/12/2007_215618)
7. ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ Η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια  
[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7\\_%CF%84%CE%B7%CF%82\\_%CE%9B%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B2%CF%8C%CE%BD%CE%B1%CF%82#.CE.95.CE.B9.CE.B4.CE.B9.CE.BA.CE.AD.CF.82\\_.CF.80.CE.B1.CF.81.CE.BF.CF.87.CE.AD.CF.82\\_.CE.B3.CE.B9.CE.B1\\_.CE.BA.CF.81.CE.AC.CF.84.CE.B7\\_.CE.BC.CE.AD.CE.BB.CE.B7](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9B%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B2%CF%8C%CE%BD%CE%B1%CF%82#.CE.95.CE.B9.CE.B4.CE.B9.CE.BA.CE.AD.CF.82_.CF.80.CE.B1.CF.81.CE.BF.CF.87.CE.AD.CF.82_.CE.B3.CE.B9.CE.B1_.CE.BA.CF.81.CE.AC.CF.84.CE.B7_.CE.BC.CE.AD.CE.BB.CE.B7)
8. EPT  
[http://www.ert.gr/eu/News\\_EE\\_News.asp?id=362046&catid=1334&pid=News](http://www.ert.gr/eu/News_EE_News.asp?id=362046&catid=1334&pid=News)
9. Συνθήκη της Λισαβόνας 2007/C 306/01 (από την επίσημη εφημερίδα της ΕΕ)
10. Συνθήκη της Λισαβόνας 2007/C 306/02(από την επίσημη εφημερίδα της ΕΕ)